

STORTINGET

Dokument 14

(2022–2023)

Årsrapport til Stortinget
fra Stortingets utvalg for rettferdsvederlag

Årsrapport for 2022 fra Stortingets utvalg for rettferdsvederlag

---

Til Stortinget

1. Innledning

I henhold til St.prp. nr. 12 (2008–2009) og Innst. S. nr. 107 (2008–2009) skal Stortingets utvalg for rettferdsvederlag gi Stortinget orientering om sitt arbeid gjennom en årsrapport.

Rettferdsvederlagsordningen er Stortingets egen ordning. Etter denne ordningen kan enkeltpersoner søke om en skjønnsmessig kompensasjon fra staten når vedkommende har kommet særlig uheldig ut og er påført skade eller ulempe som ikke dekkes etter alminnelige erstatningsregler eller gjennom trygde-, forsikrings- eller erstatningsordninger. Ordningen er basert på sedvane. Sakene avgjøres av Stortingets utvalg for rettferdsvederlag. Statens sivilrettsforvaltning er tillagt oppgaven som sekretariat for utvalget.

Den alminnelige rettferdsvederlagsordningen er nærmere beskrevet i St.prp. nr. 72 (1998–1999), Innst. S. nr. 4 (1999–2000), St.prp. nr. 65 (2006–2007) og Innst. S. nr. 262 (2006–2007). Stortinget har i tillegg vedtatt særordninger for krigsbarn (avsluttet), romanifolk/tatere og eldre utdanningskadelidende samer og kvener, se St.meld. nr. 44 (2003–2004) og Innst. S. nr. 152 (2004–2005). Stortinget har videre vedtatt en særordning for barn som var i barnehjem mv. i perioden frem til 1. januar 1980, se St.meld. nr. 24 (2004–2005) og Innst. S. nr. 217 (2004–2005).

2. Orientering om arbeidet

2.1 Utvalgets sammensetning

Utvalgets sammensetning var slik i 2022:
Tidligere førstelagmann Arild O. Eidesen, leder
Sorenskriver Kari Johanne Bjørnøy, nestleder
Stortingsrepresentant Lise Christoffersen (A)
Stortingsrepresentant Ingunn Foss (H)

Personlig vara for Lise Christoffersen:
Stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen (Sp)

Personlig vara for Ingunn Foss:
Stortingsrepresentant Bård Hoksrud (FrP)

Utvalget har funksjonstid til 31. desember 2025.

2.2 Virksomheten i 2022

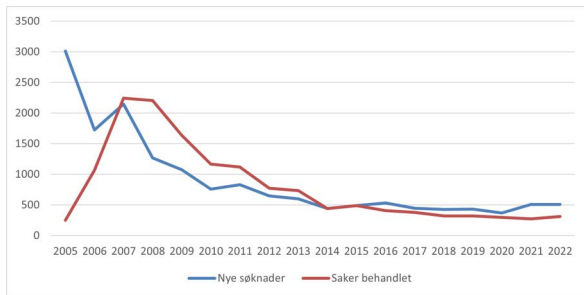
Utvalget har avholdt ni møter, hvorav to med dobbel saksmengde. Utvalget har i alt avgjort 311 saker.

Totalt ble det mottatt 510 søknader om rettferdsvederlag i 2022, mot 507 søknader i 2021. Det vises til punkt 3.1.

Stortingets utvalg for rettferdsvederlag avgjorde 311 saker i 2022, mot 272 saker i 2021. Det vises til punkt 3.2.

Utvalget har også i 2022 avgjort de saker som er forelagt utvalget for avgjørelse. Se også punkt 3.7, særlig første avsnitt.

Figur 2.1 Utvikling – søknader mottatt og behandlet i perioden 2005–2022

2.3 Digitalisering

Saksbehandlingen er i løpet av 2022 blitt heldigitalisert, også mellom sekretariatet og utvalget. Dette innebærer at utvalget nå leser sakene, og i tillegg legger inn utvalgets avgjørelse og begrunnelse, i en digital møteportal. Dette bidrar til en sikrere og mer effektiv saksavvikling. Utvalget avholder fortsatt fysiske møter for å avgjøre sakene.

2.4 Enkelt saker fremlagt for Stortinget

Utvalget fremla ikke enkelt saker for Stortinget til avgjørelse i 2022.

2.5 Samarbeidet mellom utvalget og forberedende instanser

Samarbeidet mellom utvalget og forberedende instanser er godt. Utvalget mottar gjennomarbeidede saksfremlegg, og i etterkant av utvalgets møter holdes oppsummeringsmøter der utvalgsledelsen, Statens sivilrettsforvaltning, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Utdanningsdirektoratet deltar. Møtene bidrar til god informasjonsutveksling og best mulig saksavvikling.

3. Resultater

3.1 Nye søknader

Det ble mottatt 510 søknader i 2022, mot 507 søknader i 2021. Inngangen av søknader har de to siste årene økt med 37 pst. sammenlignet med 2020.

I 2022 ble det mottatt 494 søknader etter den alminnelige ordningen, som er det høyeste antallet siden 2011. Antall søknader etter særordningene¹ har over tid vært nedadgående og utgjorde i 2022 kun 16 saker, eller 3 pst.

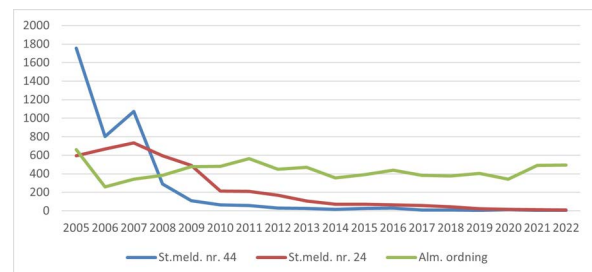
1. Disse er nærmere beskrevet innledningsvis.
2. St.meld. nr. 44 (2003–2004) omfatter krigsbarn, romanifolk/tatere, samer og kvener.
3. I perioden 2006–2013 var det flere utvalg i arbeid: Utvalg 2 var virksomt fra 2006 t.o.m. 2013, mens utvalg 3 var i arbeid fra mars 2008 t.o.m. februar 2011. Fra 2014 har det vært ett utvalg.

Tabell 3.1 viser hvordan søknadene fordeler seg på de ulike ordningene i perioden 2020–2022, mens figur 3.1 viser hvordan søknadene fordeler seg på de ulike ordningene i perioden 2005–2022.

Tabell 3.1 Saker mottatt, fordelt etter rettferdsvederlagsordning

	2022	2021	2020
St.meld. nr. 44	7	5	11
St.meld. nr. 24	9	11	17
Alm. ordning	494	491	342
Totalt	510	507	370

Figur 3.1 Søknader mottatt fordelt på de ulike rettferdsvederlagsordningene for perioden 2005–2022²

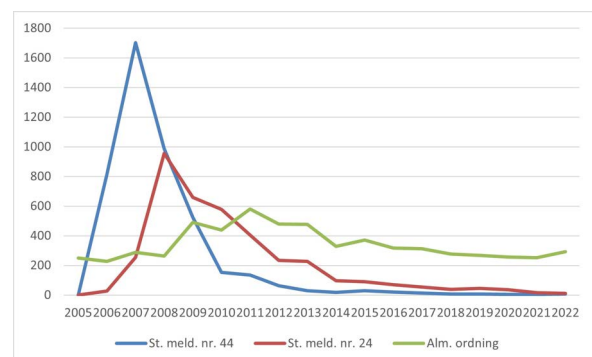

3.2 Behandlede saker

Utvalget avgjorde 311 saker i 2022. Dette er en økning på 14 pst. fra 2021.

Figur 3.2 viser utviklingen i saksmengden som utvalget har behandlet i perioden 2005–2022. Oversikt over hvordan de behandlede sakene fordeler seg på rettferdsvederlagsordningene, fremgår av tabell 3.2.

Figur 3.2 Utvikling – saker behandlet i perioden 2005–2022³

Tabell 3.2 Behandlede saker fordelt på rettferdsvederlagsordning

Søknader	2022		2021		2020	
	Behandlet	Andel	Behandlet	Andel	Behandlet	Andel
St.meld. nr. 44	7	2 %	5	1 %	4	1 %
St.meld. nr. 24	11	3 %	15	4 %	36	9 %
Alm. ordning	293	78 %	252	68 %	257	69 %
Totalt UR-beh.	311	83 %	272	74 %	297	79 %
Avvist av SRF	66	17 %	98	26 %	78	21 %
Tot. UR + SRF	377	100 %	370	100 %	375	100 %

Det ble ferdigbehandlet 377 saker i 2022. Av disse ble 311 avgjort av utvalget. De fleste søknadsgrunnlag gjelder svikt i barnevernstjenesten og mangler ved skolegang.

3.3 Avvisninger

Det er ikke klageadgang til Stortinget over utvalgets vedtak, jf. St.prp. nr. 72 (1998–1999), jf. Innst. S. nr. 4 (1999–2000). Utvalgsbehandling av omgjøringsbegjæringer forutsetter at det fremlegges nye opplysninger som kan være av betydning for resultatet i saken. Statens sivilrettsforvaltning har fullmakt til å avvise omgjøringsbegjæringer hvor dette ikke er tilfellet. I 2022 ble fem omgjøringsbegjæringer avvist med hjemmel i denne fullmakten.

Statens sivilrettsforvaltning har også fullmakt til å avvise saker som av ulike årsaker ikke anses omfattet av rettferdsvederlagsordningen, jf. St.prp. nr. 72 (1998–1999), jf. Innst. S. nr. 4 (1999–2000). Med hjemmel i denne fullmakten ble det i 2022 avvist 66 søknader fra behandling i utvalget. De fleste av disse ble avvist fordi forholdet ennå ikke er foreldet.

3.4 Sakenes utfall

Det ble innvilget rettferdsvederlag i 59 pst. av sakene som ble avgjort av utvalget i 2022. For 2020 og 2021 var andelen innvilgelse henholdsvis 57 pst. og 65 pst.

3.5 Utbetalt vederlag

Det ble i 2022 utbetalt 29,1 mill. kroner i rettferdsvederlag fra staten. Tilsvarende tall for 2020 og 2021 er henholdsvis 25,2 og 25,6 mill. kroner.

3.6 Saker under behandling

Ved årsskiftet 2022/2023 var det totalt 830 saker under behandling. Dette er en økning på over hundre saker fra forrige årsskifte. Disse sakene var enten under utredning i faginstans, under utredning i Statens sivilrettsforvaltning som eneste faginstans eller ferdigstilt for utvalgsbehandling. Flertallet av sakene ble mottatt i løpet av 2022, jf. tabell 3.3.

Tabell 3.3 Saker under behandling, fordelt på alder

	2022	2021	2020	Før 2020
Restanseandel	56 %	33 %	9 %	2 %

3.7 Saksbehandlingstid

Den totale gjennomsnittlige behandlingstiden for alle saker, både de som avvises av Statens sivilrettsforvaltning, og de som leder til vedtak i utvalget, var 18 måneder i 2022. I 2020 og 2021 var den henholdsvis 18 og 17 måneder. Utvalget behandler sakene fortløpende i underkant av to måneder etter at sakene er ferdigstilt av sekretariatet. Saksbehandlingstiden for søknader som ledet til vedtak i utvalget, var 23,7 måneder i 2022, mot 23 måneder i 2021, en økning på ca. 3 pst.

Når en sak utredes i andre faginstanser, er målsetningen at saksbehandlingstiden i faginstansen ikke skal overskride 12 måneder. I 2022 har Utdanningsdirektoratet og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet opplyst om en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på henholdsvis 14,5 og 16,7 måneder, som er en viss nedgang sammenlignet med 2021. Helsedirektoratet rapporterer om en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 23 måneder, mot 20 måneder i 2021.

4. Forventet utvikling 2023

Saksinngangen i 2021 og 2022 var omtrent 37 pst. høyere enn i 2020. Økningen antas å ha sammenheng med ulike tiltak som ble iverksatt av Statens sivilrettsforvaltning for å gjøre ordningen mer kjent, jf. stortingsvedtak nr. 111 (2020–2021) av 26. november 2020. I tillegg kan økt oppmerksomhet om ordningen i media og digitalisering av søknadsprosessen ha vært medvirkende årsaker. Det forventes at saksinngangen vil holde seg på dette nivået.

Statens sivilrettsforvaltning har i 2022 gjennomført en prosesskartlegging i samarbeid med faginstanser og ledelsen av rettferdsvederlagsutvalget. Målet har vært å legge til rette for mer effektiv saksflyt og å bremse den negative utviklingen i saksbehandlingstid og restanser. Flere tiltak for å redusere saksbehandlingstiden er på-

begynt i 2022, og det er utarbeidet en tverretattlig tiltaksplan for videre oppfølging i 2023.

Det gode samarbeidet mellom faginstanser, sekretariat og utvalget vil bli videreført i 2023.

Oslo, den 17. mars 2023

Arild O. Eidesen

leder av utvalget